

Uzlabos virszemes ūdeņu kvalitāti

Publicēts: 16.04.2020.

[Sabiedrībā](#)

[Iedzīvotājiem](#)

Lai uzlabotu riska ūdensobjektu stāvokli Latvijā, vides organizācijas 2020. gadā uzsākušas kopīgu projektu "Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai" (LIFE GOODWATER IP). Projekts tiek īstenots ar Eiropas Savienības vides un klimata programmas LIFE un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu. Latvijā šobrīd ir 164 riska ūdensobjekti (89 upes un 75 ezeri) un lielākās problēmas rada piesārņojums ar augu barības vielām (slāpekļa un fosfora savienojumiem, kas izraisa eutrofikāciju), kā arī ūdensteču un ūdenstilpņu krastu un gultnes pārveidojumi. Projekta mērķis ir ilgtermiņā uzlabot ūdens kvalitāti aptuveni 30% riska ūdensobjektu, izstrādājot, adaptējot Latvijas apstākļiem un ieviešot dažādus inovatīvus apsaimniekošanas un pārvaldības pasākumus.

Virszemes ūdeņi ir nozīmīga ekosistēmas daļa, un to kvalitāte var ietekmēt ne tikai attiecīgo sateces baseinu, bet arī ar ūdeņiem saistīto resursu kvalitāti, kā arī plašāku ūdeņu (pazemes, arī jūras) kvalitāti. Virszemes ūdeņu kvalitāti Latvijā visvairāk ietekmē divi faktori – barības vielu ieplūde ūdeņos un dažādi pārveidojumi. Barības vielas ūdeņos ieplūst ar notekūdeņiem un notecēm no lauksaimniecības un mežu teritorijām un tas veicina ūdensteču un ūdenstilpju aizaugšanu. Dažādi pārveidojumi (aizsprosti, ostas, krastu nostiprinājumi u.c.) maina ūdeņu dabisko režīmu, tādējādi ietekmējot arī dabiskās dzīvotnes. Upju baseinu apsaimniekošanā Latvijā ir nepieciešami uzlabojumi, lai spētu sasniegt ES Ūdens Struktūrdirektīvā noteiktos standartus.

Projekta LIFE GoodWater IP īstenošanas laikā no 2020. – 2027. gadam iesaistītās organizācijas īsteno Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apsaimniekošanas plānos (UBAP) noteiktos pasākumus:

samazinās sadzīves notekūdeņu piesārņojumu riska ūdensobjektos;

samazinās barības vielu un citu piesārņojošo vielu noplūdi no lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm, īpaši ziemas periodā, lai mazinātu riska ūdensobjektu eutrofikāciju un difūzo piesārņojumu, īpašu uzmanību pievēršot fosfora ievades samazināšanai;

samazinās hidroloģisko un morfoloģisko izmaiņu ietekmi uz riska ūdensobjektiem, tai skaitā meliorācijas sistēmu un mazo HES radīto ietekmi;

uzlabos upju baseinu apsaimniekošanas plānošanu un tās īstenošanas mehānismus, veicot stratēģiski plānotas kapacitātes palielināšanas darbības, kā arī novērsīs trūkumus riska ūdensobjektu monitoringa sistēmā, lai nodrošinātu Upju baseinu apsaimniekošanas plānu (UBAP) efektīvāku īstenošanu turpmākajos plānošanas ciklos;

palielinās dažādu ieinteresēto pušu informētību un veicinās to iesaistīšanos UBAP īstenošanā;

sniegs atbalstu atbildīgajām iestādēm nepieciešamo likumdošanas aktu un normatīvo dokumentu izstrādē, kā arī vides politikas uzlabošanā.

LIFE GoodWater IP projektu kā koordinējošais partneris realizē valsts SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" sadarbībā ar valsts pārvaldes institūcijām – LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un LR Zemkopības ministriju, zinātniski pētnieciskajām iestādēm – Latvijas Lauksaimniecības universitāti, Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava," Latvijas Universitāti, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnes institūtu BIOR un SIA "Procesu analīzes un izpētes centrs," vietējā un reģionālā līmeņa institūcijām – Engures novada pašvaldību un SIA "Jelgavas novada KU," valsts īpašuma pārvaldības organizācijām valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" un akciju sabiedrību "Latvijas valsts meži," kā arī nevalstiskajām organizācijām – Latvijas Ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociāciju, NVO "Zemnieku Saeima," Pasaules Dabas fondu, asociāciju "Baltijas krasti," Latvijas Dabas fondu, Baltijas Vides forumu un Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru.

Projekta kopējais budžets ir 14 463 050 EUR, tajā skaitā ES LIFE programmas finansiālais ieguldījums 8 677 830 EUR, Valsts reģionālās attīstības aģentūras Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālais ieguldījums 4 372 616 EUR un projekta partneru līdzfinansējums 1 517 604 EUR. Projekta ietvaros riska ūdensobjektu stāvokļa uzlabošanai 8 gadu laikā ir plānots piesaistīt arī papildus finansējumu 101 890 569 EUR apmērā no Eiropas Lauksaimniecības Fonda lauku attīstības fonda, Eiropas Reģionālā attīstības fonda, Norvēģijas Finanšu instrumenta un citiem publiskiem un privātiem fondiem.

LIFE GoodWater IP ir viens no 10 liela mēroga Eiropas Savienības LIFE Programmas vides un klimata projektiem, kas kopš 2019. gada ir uzsākti 9 dalībvalstīs (Kiprā, Igaunijā, Francijā, Grieķijā, Īrijā, Latvijā, Slovākijā, Čehijā un Spānijā), kopumā investējot 101.2 miljonus eiro, lai Eiropas Savienību padarītu zaļāku un mazinātu tās ietekmi uz klimata pārmaiņām. LIFE programma ir Eiropas Savienība finanšu instruments vides un klimata jautājumu risināšanai, kas darbojas kopš 1992. gada un ir līdzfinansējusi vairāk kā 5,400 projektus Eiropas Savienībā. Programmas budžets 2014. – 2020. gadam ir 3.4 miljardi eiro.

Papildu informācija:

Margarita Apine | Life GOODWATER IP Komunikācijas speciāliste
Pasaules Dabas Fonds | Elizabetes iela 8 – 4, Rīga, LV – 1010
Mob: [+371 26463899](tel:+37126463899) | www.pdf.lv

<https://www.preili.lv/lv/jaunums/uzlabos-virszemes-udenu-kvalitati>